

A SZAKDOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

A burgonyát (*Solanum tuberosum* L.) érő éghajlati hatások változása az elmúlt évtizedekben

Csucs Márk, PJNTNM

Mezőgazdasági mérnök BSc, nappali tagozat

Növénytermesztési-tudományok Intézet Agronómia Tanszék

Témavezető: Dr. Somfalvi-Tóth Katalin, egyetemi adjunktus,

MATE, Kaposvári Campus, Növénytermesztési-tudományok Intézet, Agronómia Tanszék

Dolgozatomban a burgonyát érő éghajlati hatások változását vizsgáltam az elmúlt évtizedekben (1971-2021) Magyarország területén. Munkám során megvizsgáltam a burgonya számára optimális hőmérsékleti tartomány (16-21°C) százalékos eloszlását április 1. és szeptember 30. között. A vizsgálat során született eredmények azt mutatják, hogy a felmelegedés üteme hazánkban a 2000-es évektől gyorsul, emiatt az optimális hőmérsékleti tartományba ma már a tenyészidőszak kevesebb mint 40%-a esik. A legmelegebb Alföldi régiókból indulva napjainkban az ország nagy részén kedvezőtlen hőmérsékleti viszonyokkal kell szembenézni. Vizsgálataim során külön kitértem a fagykár előfordulásának lehetőségeire is. A Duna-Tisza közén és az Alföld nagy részén napjainkra szinte teljesen megszűnt a fagykár esélye, a Dél-Dunántúlon, a Kisalföldön és a Nyírségben is jelentősen csökken az esélye. Következő tényező, amit megvizsgáltam az az asszimilációs felső (40 °C) és alsó (5 °C) szélső érték. Az asszimilációs minimum hőmérséklet aránya csökkent az évek alatt, legjobban az Alföld és a Dunántúl területein. Az asszimilációs maximum hőmérsékletéről (40 °C) csak egyetlen egy évtizedben beszélhetünk (2001-2010), ám az éghajlati scenáriók szerint 2100-ig megnő az esélye 40 °C feletti hőmérsékletek néhány évenkénti megjelenésének Magyarország térségében is. Megvizsgáltam még a gumóképződést gátló hőmérséklet százalékos előfordulását egyes éréscsoportokban. A vizsgálat azt mutatja, hogy nőtt a gumóképződés szempontjából kedvezőtlen hőmérsékleti viszonyok (26 °C és afeletti) aránya az igen korai és a korai fajták esetében, míg a középkorai és középkései éréscsoport is érintett, de százalékpontos növekedés a tenyészidőszak hosszához képest kisebb. Vizsgálataim során a lehulló csapadék mennyiségét is megvizsgáltam szintén éréscsoportok szerint, minden évtizedben. A korai és a középkorai éréscsoport esetében figyelhető meg negatív tendencia, az igen korai éréscsoport esetében nem történt változás, míg a középkései éréscsoport esetében az Alföld középső részein, a Kisalföldön és a Dél-Dunántúlon figyelhető meg csapadékcsökkenés.